

Biuro Rzecznika Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa
tel. (22) 583 66 00, fax (22) 583 66 96

Warszawa, 21 czerwca 2013 roku

ZSM/500/2/2013/AJ

Pan
Bartłomiej Sienkiewicz
Minister Spraw Wewnętrznych

Szanowny Panie Ministrze,

zjawisko wykorzystywania dzieci do żebractwa, od wielu lat budzi zaniepokojenie Rzecznika Praw Dziecka.

Szczególne nasilenie tego zjawiska ma miejsce w okresie letnim. Na ulicach miast, zwłaszcza w ruchliwych miejscach, można spotkać żebrzące osoby wykorzystujące w tym procederze małoletnich. Pozostawione bez opieki starsze dzieci natarczywie domagają się od przechodniów pieniędzy, odrzucając oferowaną żywność lub inną formę pomocy. Młodsze lub niepełnosprawne dzieci są wykorzystywane przez rodziców lub opiekunów w charakterze bodźca mającego przyciągać współczucie i litość.

Wykorzystywanie dzieci do żebractwa stanowi szczególną formę przemocy, degradującą osobowość dziecka, niekorzystnie wpływającą na jego rozwój. Takie zachowanie wobec dziecka narusza jego podstawowe prawa naturalne, przede wszystkim prawo dziecka do ochrony przed przemocą okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem i każdym innym złym traktowaniem zawarte w Konstytucji RP (art. 72 ust 1.), Konwencji o Prawach Dziecka (art. 33-36) i ustawie o Rzeczniku Praw Dziecka (art. 3 ust. 3.).

Pomimo opracowanych w 2008 roku *Procedur postępowania Policji wobec osób bezdomnych i żebrzących* oraz objęciu ofiar zmuszonych do żebractwa *Programem wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi*, zjawisko to nadal występuje.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 a ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.), pragnę zwrócić uwagę na przedstawiony problem oraz proszę o podjęcie wzmierzonych - szczególnie w okresie wakacji - działań zmierzających do zapewnienia dzieciom niezbędnej ochrony przed wykorzystywaniem ich do żebractwa.

Z szanowaniem i szacunkiem
Marek Pietsch

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

Warszawa, dnia 25 lipca 2013 r.

BMP-0791-2-1/2013/MKa

**Pan Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do wystąpienia z dnia 27 czerwca 2013 roku (sygn. ZSM/500/2/2013/AJ), dotyczącego *zjawiska wykorzystywania dzieci do żebractwa*, pragnę zapewnić Pana Rzecznika, że ograniczanie zjawiska żebractwa jest jednym z istotnych zadań realizowanych przez funkcjonariuszy Policji w trakcie codziennej służby.

Należy wskazać, że przedsięwzięcia podejmowane w obszarze przeciwdziałania żebractwu mają charakter stały, przy czym intensyfikowane są w okresie wakacyjnym i świątecznym.

Przedsięwzięcia te opierają się na ścisłej współpracy z instytucjami administracji państwowej, samorządowej oraz organizacjami społecznymi i polegają głównie na wymianie informacji i doświadczeń z zakresu zwalczania przedmiotowego zjawiska oraz na podejmowaniu wspólnych działań w interesie osób żebrzących, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Policja prowadzi swe działania we współpracy ze strażą miejską/gminną, strażą ochrony kolei, pracownikami opieki społecznej. Utrzymywana jest również ścisła współpraca z sądami rodzinnymi (np. kierowanie wniosków w sprawach żebrzących małoletnich o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą), z urzędami miast, gmin, dzielnic, starostami powiatowymi, ośrodkami pomocy społecznej i przeciwdziałania uzależnieniom, domami dla bezdomnych, administratorami domów mieszkalnych, spółdzielniami mieszkaniowymi (np. w zakresie wymiany informacji, przygotowania bazy danych o możliwościach niesienia pomocy osobom nieporadnym życiowo, prowadzenia akcji informacyjnych w tym zakresie).

Ponadto, dążąc do zwalczania oraz zapobiegania sytuacjom mogącym mieć związek z poruszaną problematyką, funkcjonariusze Policji, realizując zadania wynikające m.in. z ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku *o Policji* (t.j.: Dz. U. z 2011 roku Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.), podejmują przedsięwzięcia prewencyjne, polegające w szczególności na:

- analizie problemu żebractwa, diagnozie zagrożenia zjawiskiem na terenie działania jednostki i bieżącym monitorowaniu jego skali;
- rozpoznaniu procederu żebractwa występującego na terenie działania jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem problemu wykorzystywania do żebractwa małoletnich, osób niepełnosprawnych i bezradnych;

- inicjowaniu spotkań z przedstawicielami organów państwowych, samorządowych i organizacji społecznych w celu wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych przedsięwzięć, mających na celu ograniczenie procederu żebractwa;
- egzekwowaniu odpowiedzialności prawnej wobec osób żebrzących, naruszających obowiązujące przepisy prawa;
- przekazywaniu do sądów właściwych do spraw rodzinnych wniosków o wszczęcie postępowania opiekuńczego w przypadku ujawnienia przedstawiciela ustawowego lub osoby trzeciej, skłaniającego do zebrania osobę małoletnią, niepełnosprawną, bezradną, oddaną pod opiekę albo pozostającą w stosunku zależności.

W tym miejscu należy wskazać, że również Centralne Biuro Śledcze Komendy Głównej Policji (CBS KGP) zajmuje się problematyką zebrania, w szczególności prowadzonego przez osoby małoletnie, w kontekście zwalczania przestępczości handlu ludźmi w celu zmuszania do zebrania. Działania w przedmiotowym zakresie nadzoruje, koordynuje i organizuje Centralny Zespół do walki z Handlem Ludźmi Wydziału do Zwalczania Zorganizowanej Przestępczości Kryminalnej CBS KGP.

Z kolei zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi Ministerstwa Spraw Wewnętrznych prowadzi działania mające na celu zarówno uwrażliwienie społeczeństwa na przedmiotowy problem, jak również zapewniające pomoc osobom pokrzywdzonym.

W związku z powyższym, w 2013 roku realizowane są przedsięwzięcia dotyczące organizacji szkoleń na temat handlu ludźmi dla funkcjonariuszy organów ścigania (Policji, Straży Granicznej), pracowników pomocy społecznej, Urzędu do spraw Cudzoziemców, urzędów wojewódzkich oraz dla inspektorów pracy, przedstawicieli związków zawodowych oraz nauczycieli i pedagogów.

Ponadto, celem podnoszenia skuteczności rozpoznawania potencjalnych ofiar handlu ludźmi przez organy ścigania, ww. Zespół opracował wskaźniki identyfikowania ofiar handlu ludźmi, uwzględniając przy tym m.in. osoby żebrzące.

Jednocześnie, w przypadku identyfikacji przez Straż Graniczną, bądź Policję małoletniej ofiary handlu ludźmi wykorzystanej do zebrania osoba ta zostaje zgłoszona do *Programu wsparcia i ochrony ofiar handlu ludźmi*, i w ramach Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi udzielana jest jej kompleksowa pomoc w tym m.in. bezpieczne schronienie, pomoc prawna, opieka medyczna oraz psychologiczna.

Też w tym miejscu

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
z up. Marcin JABLONSKI
Podsekretarz Stanu